

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse

för

Statens Samskola i Örnsköldsvik

Läsåret 1918-1919

I N N H E H A L L :

1. Arsberättelse.
2. Bil. A. Förslag till feriearbeten.
3. Bil. B. Fordringar för inträde i första klass m. m.
4. Bil. C. Praktisk fortsättningskurs för kvinnlig ungdom.
5. Bil. D. Ordning vid årsavslutningen.

Redogörelse

FOR

STATENS SAMSKOLA I ÖRNSKÖLDSVIK

LÅSARET 1918—1919

Samskolans styrelse.

Borgmästaren R. V. O., G. Åkerblom, ordf., Kyrkoherden Petrus Palmquist, v. ordf., Bankdirektören E. Markström, Rektorn R. V. O., O. A. Perman och Första lärarinnan Elisabet Seth.

A. Undervisningen.

1. Höstterminen började den 24 aug. med allmänt upprop kl. 2 e. m. och avslutades den 20 december kl. 11 f. m. Inträde- och flyttningsprövningarna försiggingo den 22 och 23 aug. Den egentliga undervisningen började den 26 aug. kl. 8 f. m. och fortgick till den 18 december kl. 2,25 e. m.

Vårterminen, som tog sin början den 16 januari med allmänt upprop kl. 2 e. m., kommer att avslutas den 11 juni. Den egentliga undervisningen började den 17 jan. kl. 8 f. m. och kommer att fortgå till den 6 juni kl. 2,25 e. m.

2. Gemensam ledighet för hela läroverket: den 18 och 19 okt. (rengöringslov), 3 december 5 t. (skridskolov), 8 febr. (skidtävlingar), 4 mars (fettisdag), 14 mars 2 t. (idrottslov), 1 maj. Påsklovet förlängdes med en dag, den 25 april, genom motsvarande minskning av pingstlovet. Ledighet från undervisningen lämnades därjämte den 23 och 24 sept. för upptagning av potatis och rotfrukter.

Antal skriv- och lovdagar under höstterminen: kl. 4: modersmålet 2, tyska 1½ dag; kl. 5: modersmålet 2½, tyska 2½ dag; kl. 6: modersmålet 2 hela och 2 halva dagar, tyska 3 dagar, engelska 2½ dag, 1 dag lov utan skrivning. Under vårterminen: kl. 4: modersmålet 3 dagar, tyska 1½ dag; kl. 5: modersmålet 3 hela och 2 halva dagar, tyska 1 hel och 3 halva dagar; kl. 6: modersmålet 3 dagar, tyska 1 hel och två halva dagar, engelska 3 dagar och provräkning 1 dag.

För skrivningarna i modersmålet ha i regel 3½ tr varit anslagna och för tyska och engelska 3 tr.

3. Gemensam bön har förrättats varje morgon kl. 7,15—8, turvis varannan vecka av rektor och adj. Ahlberg. Undervisningen i läsämnen har pågått kl. 8—9,40 utom kl. 1, som 2 dagar läst kl. 8,55—10,35 och 2 dagar kl. 8,55—9,40, samt kl. 11,50—2,25 utom kl. 1 och 2 A, som 1 dag slutat kl. 1,30 och 2 B, som 1 dag börjat kl. 12,45. Undervisning i frivillig franska har meddelats i kl. 5 tisdag och fredag kl. 9,15—10,30 och i kl. 6 onsdag kl. 11,50—12,35 och lördag kl. 1,40—2,25.

Tecknings- och vätskrivningslektionerna ha varit förlagda till de vanliga lästiderna. Sång har övats måndag, onsdag och lördag kl. 9,45—10,30 och 2,30—5,15; musik tisdag kl. 2,30—5,30, 4,30—5,30, onsdag och fredag kl. 4,30—5,30. Gymnastik kl. 8—8,45, 9,50—10,35, 2,35—5,20. Kvinnligt handarbete måndag kl. 1,40—2,25, tisdag och torsdag kl. 9,45—10,30, 10,55—11,40, 2,30—5,15, fredag kl. 9,45—10,30, 10,55—11,40, lördag kl. 9,45—10,30, 11,50—12,35, 1,40—5,20. I frivillig teckning har undervisning meddelats torsdag kl. 4,30—6 och i slöjd måndag och tisdag kl. 4,15—6. Frivilliga laborationer: i biologi måndag kl. 6,30—7,30 (höst.), i fysik tisdag och fredag kl. 4,30—5,30, i kemi fredag kl. 4,30—5,30.

För kyrkobesöken hava lärjungarna varit delade i två avdelningar, som besökat högmässogudstjänsten i stadens kyrka var tredje söndag. Varje avdelning har under året besökat gudstjänsten 11 gånger.

5. Antal lärolimmar i veckan för läsåmnena höstterminen 1918:

Klass 1 med 38 lärjungar	24	limmar
" 2 A " 20 "	26	"
" 2 B " 20 "	26	"
" 3 " 34 "	27	"
" 4 A " 21 "	28	"
" 4 B " 22 "	28	"
" 5 " 18 "	30	"
" 6 " 26 "	30	"
Summa 199 lärjungar		Summa 219	timmar

6. Läro- och läseböcker.

Kristendom: Bibeln (1—6); Luthers lilla katekes med den 1878 antagna utvecklingen (1-5).

Notlén och Lundgren, Biblisk historia (1—3).

Herner, Israels historia (4).

Stave, Jesu liv jämte översikt av Nya testamentets böcker (5).

Gummerus-Rosenquist-Johansson, Kyrkohistoria (6)*.

Lundin, Bilder ur kyrkans historia (6)*.

Nylund, Allmän religionshistoria (6)*.

Ahlberg, Religionshistorisk översikt (6)*.

Psalmboken (1—6).

Kastengren, Svenska kyrkans högmässa m. m. (4—6).

Modersmålet: Sundén, Svensk språklära (4—6).

Carl Rebbe, Svensk språklära (1—3).

S. Å. Stalin, Övningar i modersmålets rättskrivning (1—3).

Rebbe—Fischer, Exempelsamling (1—6).

Lindvall, Läsebok för realskolan I—III (1—3)*.

Lagerlöf, Nils Holgersson I—II (1—2).

Dalin, Svensk vers (1—3).

Läsebok för folkskolan, parallelluppl. 2 avd. (3).

" " " " 3, 4 avd. (4),

Heidenstam, Svenskarna och deras hövdingar II (4)*.

Runeberg, Fänrik Ståls sägner (4).

Mjöberg, Svensk läsebok (5—6).

Tegnér, Fritiofs saga (5).

Snoilsky, Svenska bilder (6)*.

Tyska: A. Heumann, Tyska för nybörjare (1—3).

Kleine Schüler-Bibliothek I (2, 3).

Hjorth, Tysk grammatik (1—6).

Bokelund-Rodhe, I, II, Tyska översättningsövningar (3—5)*

Rodhe, Tysk läsebok (3—5).

Eine Nacht im Jägerhause, utg. av E. Rodhe (6).

Hjorth-Heumann, Tyska skrivövningar och brev (6).

Tiseliu, Deutsche Umgangssprache (6)*.

Rodhe-Abshagen, Übungsbuch für deutsche Handschriften (6)*.

Ein tjugatal album-vyer från olika delar av Tyskland. Globus Verlag.*

Viëtor, Deutsche Lauttafel.*

- Engelska:* Elfstrand, Elementarabok (4 - 5).
 „ Kortfattad Engelsk grammatik (5 - 6.)
 Jespersen-Rodhe, Engelsk läsebok (5 - 6).
 Zetterström, Översättningsövningar till engelska (5 - 6).
 A-B-C-Guide of London.*
 358 Views of London*.
 Viëtor, Englische Lauttafel.*
- Franska:* Hultenberg, Premier Livre de Lecture (5 - 6).
 Ling, Fransk språklära I, Uttals- och formlära (5, 6).
 Viëtor, Französische Lauttafel*.
- Historia:* Grimberg, Sveriges, Norges och Danmarks historia för realskolan (1 - 6).
 M. Höjer, Översikt av Sveriges Nyaste historia jämte grundlinjerna till statskunskap (6)
 Pallin-Boëthius, Lärobok i allmän historia för realskolan (3 - 6).
 Löw, Läsebok till allmänna historien (4 - 6).*
 Estlander, Läsebok till allmänna historien (4 - 6).*
 Hedda Andersson, Nordiska sagor och Grekiska sagor (1 - 2).*
 Löw, Nordiska, Grekiska och Romerska sagor och berättelser (1 - 5).*
 Putzger, Historischer Schul-Atlas (3 - 6).*
- Geografi:* Carlson, Skolgeografi (1 - 5).
 Carlson-Fagerlund, Skolgeografi II (6).
 Fehr, Geografisk läsning 2 - 6.*
 Ekedahl, Läsebok i allmän geografi (1 - 6).*
 Svensén, Jordan och människan (4 - 5).*
 Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok (1 - 2, 4 - 5).*
 Gardell, Folkskildringar I - II (1 - 6).*
 Anna Sandström, Natur- och arbetsliv i svenska bygder I - II (1 - 6).*
 Sven Hedin, Från pol till pol (3 - 6).*
 Roths m. fl. kartböcker (1 - 6).
- Matematik:* Möller, Larsson, Lundahl, Lärobok i räkning för realskolan (1 - 6).
 Asperén, Lärobok i geometri (4 - 6).
- Biologi:* Almquist-Lagerstedt, Lärobok i naturkunnighet, zoologi (1 - 5).
 Knut Bohlin, Lärobok i biologi d. II, Botanik (2 - 5),
 „ „ Växternas livsföreteelser och levnadsförhållanden (6),
 Krok-Almquist, Svensk flora, Fanerogamer (3 - 6).
 Lars Gabriel Andersson, Zoologi 6:te kl. kurs (6).
- Fysik:* Ivar Jonsson-Malmborg, Övnings och lärobok i fysik för realskolan (4 - 6).
 C. G. Hellsten, Experimentell fysik och astronomi (6).*
- Kemi:* Signe Almquist, Lärobok i naturkunnighet, Geologi (5).*
 Tom Moll, Lärobok i kemi för realskolan I (5).
 „ „ „ „ „ „ II (6).
- Välskrivning:* Filip Holmqvists skrivkurser och skrivböcker.
- Lineärritning:* P. H. Henriques, Lärobok i geometrisk ritning.
- Sång och instrumentalmusik:* Anna Bergströms sångkurs för skolan h. 2, 3, 4, Svenssons Sångbok h. 2*, Normalsångbok för allm. läroverk* m. fl.; Hennes piano-skola, Fingerövningar och skalor av Richard Andersson, Etyder av Czerney m. fl., pianostycken av Behr, Spindler, Kreutzlin, Gurliitt samt av Grieg, Chopin, Schubert m. fl., sonater av Clementi, Beethova m. fl.; orgelskalor av Aug

Lagergren och Alb. Lindström, orgelalbum av Gustaf Hägg, Aug. Lundh m. fl.; Hans Silts Violinskola, Lättare stycken av Braga och Moszkovski.

*) Behöver ej anskaffas av lärjungan.

7. Tillstånd har begärts hos Kungl. Överslyrelsen att nästkommande hösttermin få införa i kl. 1 och sedan succesivt i följande klasser Odhner—Westman, Lärobok i fäderneslandets historia, förk. uppl., i st. I. Grimberg, Sveriges historia samt i kl. 5 och sedan kl. 6 Böttker-Höst, Lärobok i franska för nybörjare, bearb. av A. T. Malmberg, i st. I. Hultenberg, Premier livre de lecture française.

8. Lärokurser.

FÖRSTA KLASSEN.

- Kristendom 3 t.* Berättelser ur gamla testamentet efter Norlén och Lundgren. Första trosartikeln och Tio Guds bud efter katekes och bibel. Bibelläsning. Psalmer: 24: 1, 28: 1, 2, 6, 53, 55, 66, 76: 1, 8, 94, 96, 102, 124: 1, 369: 1. *Perman.*
- Modersmålet 5 t.* Läsning i förening med muntlig reproduktion av Lindvalls läsebok I, Andersson, Nordiska sagor, Lagerlöf, Nils Holgersson I, samt Dalin, Svensk vers. Välläsning- och deklamationsövningar. Sagoberättande. Rebbe, Svensk språklära, första klassens kurs av formläran samt de viktigaste satsdelarna; rättskrivningsövningar, förnämligast på j-, v-, tje-, k- och å-ljuden; skriftliga reproduktioner samt smärre uppsatser i brevform. *Seth.*
- Tyska 6 t.* St. 1—48 i Heumanns Tyska för nybörjare; grammatik: substantivets deklination, adjektivet i nom. och ack., räkneord, pers., fören. possessiva, demonstr., interrogat. och relativa pronomen, indikativ av de temporala hjälpverben samt av de svaga verben i aktiv form, i texten förekommande prepositioner, muntliga och skriftliga tillämpningsövningar, avskrivning av tyska texten; hör- och talövningar. *Seth.*
- Historia 2 t.* Nordens historia till 1519 samt berättelser ur Nordens guda- och hjältesaga. *Seth.*
- Geografi 2 t.* Världsdelar och världshav efter globen jämte korta upplysningar om jordens rörelse och form. Skandinaviska halvön. *Seth.*
- Matematik 4 t.* De fyra räknesätten med hela tal och av decimalbråk addition samt multiplikation och division påbörjade. Metersystemets längdenheter, litermått och viktmått. Huvudräkning. *v. Ekensteen.*
- Biologi 2 t.* Människokroppen och det enklaste av hälsoläran, undersökning av några levande växter med tydliga blomdelar. *v. Ekensteen.*

ANDRA KLASSEN A OCH B.

- Kristendom 3 t.* Berättelser ur nya testamentet efter Norlén och Lundgren. Andra trosartikeln och Herrens bön efter katekes och bibel. Bibelläsning. Psalmer: 2 A: 55, 55, 76: 1, 8, 89, 106, 260, 2 B: 50, 53, 56, 76, 102, 260, 476. *Perman. Frigell.*
- Modersmålet 5 t.* Läsning ur Nils Holgersson II, Lindvalls läsebok och Svensk vers, fram-sägning av inlärdas dikter, sagoberättande, fortsatt behandling av ordklasser och

- satsdelar; välläsningsovningar; rättskrivningsövningar, skriftliga reproduktioner och smärre uppsatser. A) Engman. B) Thorvall. Ström.
- Tyska* 6 t. Heumanns läsebok st. 49—100. Kursivläsning. Formlärans huvuddrag efter Hjorih's grammatik. Tillämpnings- och översättningsövningar i läseboken. Hör- och talövningar. Engman, Gavelius.
- Historia* 3 t. Nordens historia till 1611. Berättelser ur Greklands och Roms saga och historia. Engman, Seth.
- Geografi* 2 t. Finland, Ryssland, Danmark, Nederländerna, Belgien, Tyskland, Schweiz, Österrike-Ungern och Frankrike. Ahlberg, Seth.
- Matematik* 5 t. Fortsättning på decimalbråk, allmänna bråk, rymd- och ytmått. Huvudräkning. v. Ekensteen, Frigell.
- Biologi* 2 t. Växternas huvuddelar, inlärdas genom undersökning av levande växter samt teckningar efter naturen; undervisning om levande växters insamling och preparering; däggdjuren; exkursioner. v. Ekensteen, Frigell.

TREDJE KLASSEN.

- Kristendom* 3 t. Katekes: tredje trosartikeln samt instiftelseorden till dopet och nattvarden. Biblisk historia: repetition. Bibelläsning. Psalmer: 52, 77, 105, 131, 154, rep. av 258, 496 och 498. Frigell.
- Modersmålet* 6 t. Läsning i förening med muntlig reproduktion av Lindvall, Läsebok för realskolan III, Folkskolans läsebok 2 (paralellupplagan) samt Dalin, Svensk vers; framsägning av inlärdas stycken i bunden form, sagoberättande. Rättskrivning en gång i veckan, omväxlande med skriftliga reproduktionsövningar och smärre uppsatser. Grammatik: det allmännaste av formläran samt vissa partier av sats- och interpunktionsläran efter Carl Rebbe; övningar i satslösning. Frigell.
- Tyska* 6 t. Heumanns Tyska för nybörjare avslutad; Rodhe, Tysk läsebok st. 1—55; Kleine Schüler-Bibliothek I avslutad (kursivt). Formläran utförligare efter Hjorth, lämpliga delar av syntaxen i anslutning till texten. Läsebokens samt Bokenlund-Rodhes Översättningsövningar till tyska; hör- och talövningar. Frigell.
- Historia* 3 t. Fäderneslandets historia under tiden 1611—1718 jämte huvuddragen av Norges och Danmarks historia under samma tid. Allmänna historien: Gamla tidens historia. Historisk läsning. Ahlberg.
- Geografi* 2 t. Europas fysiska och politiska geografi avslutad och repeterad. Geografisk läsning. Ahlberg.
- Matematik* 5 t. Repetition av decimalbråk och allmänna bråk; reduktion av sorter; enkel regula de tri; de första grunderna av procent- och ränteräkning; lättare exempel på yt- och rymdberäkning. Inlärandet av de geometriska grundbegreppen. Huvudräkning. Engman.
- Biologi* 2 t. Växternas byggnad; någon övning i växtbestämning efter flora, sexualsystem; insamling av 40 växter under sommaren; fåglar, kräldjur, groddjur och fiskar samt de första ordningarna inom kl. insekter. Dissektion av fisk; exkursioner. v. Ekensteen.

FJÄRDE KLASSEN A OCH B.

- Kristendom* 2 t. Läsning av fjärde huvudstycket samt repetition av första och andra huvudstycket i tros- och sedeläran med anslutning till bibel och katekes. Israels historia efter Herner jämte valda stycken ur Gamla testamentet. Översikt av Gamla testamentets böcker. Kortfattad översikt av det kristna kyrkoåret. Psalmer: 50, 64, 68, 77, 106, 145, 149. Ahlberg.

Modersmålet 4 t. Läsning jämte muntliga reproduktionsövningar och referat. Folkskolans läsebok 3 och 4 samt Fänrik Ståls sägner. Uppläsning av inlärdade dikter. Välläsningens viktigaste grunder, notiser ur versläran. Satsanalys. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar. Lättare dispositionsövningar. Tolv uppsatser, varav fem på lärorummet. A) *Thorvall*. B) *Engman*.

Ämnen för uppsatser:

Klass 4 A. 1. Min roligaste bok. 2. Karl von Linné. 3. Ett biografbesök. Döbeln vid Jutas. 4. Vad jag skulle göra, om jag bleve rik. Hösten på landet. En resa. Hur man färdades för hundra år sedan och nu. 5. En julhelg. 6. Finska kriget. Jonas Alströmer. 7. Paradisets fröjder (reprod.) 8. Fettisdagslovet. Mitt framtida hem och dess inredning. 9. Vinterns nöjen. En skidtävling. 10. En yrkesman berättar något ur sitt liv. Vad jag helst vill bli. Varför liten vill bli stor. 11. En segeltur. En marknad. Hur jag tänker använda mitt sommarlov. Vilket djur jag tycker bäst om och varför. 12. . . .

Klass 4 B. 1. En dag under sommarlovet. 2. En arbetsdag under terminen. 3. En rolig bok. 4. En tio minuters rast. Hur jag önskar tillbringa det stundande lovet. 5. Vår hund (katt). En idrottstävling. 6. Torpflickan (redog. för innehåll). En rolig lektion. 7. Kärlekens makt (reprod.) 8. Vinterns nöjen. 9. Vad vet du om Kolumbus? Min bästa vän. 10. Vad jag skulle göra, om jag bleve rik. Hur jag tillbragte senaste lördagsaftonen. Om runor och runstenar. 11. När vi kokade knäck. Några skadedjur bland insekterna. Mohammed och hans religion. 12. . . .

Tyska 4 1. Rodhes läsebok t. o. m. st. 80. Formläran repeterad. Syntax: huvudsakligen kasus, infinitiv och konjunktiv i exempel ur texten. Tyska översättningsövningar efter Bokelund och Rodhe. Talövningar. Tolv skriftliga översättningar, varav sju på lärorummet. Några reproduktioner.

A) *Thorvall*, *Ström*. B) *Gavelius*.

Engelska 5 t. Elfstrands elementarbok st. 1--40. Muntliga och skriftliga tillämpningar efter Metodiska övningar och översättningsövningar i samma bok. Hör- och talövningar.

A) *Thorvall*, *Ström*. B) *Perman*.

Historia 3 t. Fäderneslandets historia under tiden 1718—1809 jämte huvuddragen av Danmarks och Norges historia under samma tid. Allmänna historien: Medelliden och tiden 1500—1648. Historisk läsning

Gavelius, *Ahlberg*.

Geografi 2 t. Asiens och Afrikas fysiska och politiska geografi läst och repeterad. Geografisk läsning.

Envall, *Ahlberg*.

Matematik 5 t. Regula de tri samt procent- och ränteberäkning. Enklare ekvationer av första graden med en obekant; problem. Räta linjer, vinklar, trianglar och parallelogrammer.

v. *Ekensteen*. *Envall*.

Biologi 1 t. Typer för Sveriges växtfamiljer; växtbestämning; sexualsystemet; insamling av 40 växter under sommaren; ryggradslösa djur. Dissektion av kräfta, exkursioner.

v. *Ekensteen*.

Fysik 2½ t. Allmän fysik och värmelära jämte experiment; 1 t. varannan vecka frivilliga laborationer.

Envall.

Försök vid laborationsövningar:

Bestämning av spec. vikt för fasta kroppar, vätekor, luft. Höjdmätning med barometer. Bestämning av termometerns fixpunkter. Bestämning av olika metallers längdutvidgningskoefficient. Köldblandningar. Bestämning av paraffins smältpunkt. Bestämning av saltlösningars kokpunkter. Avdunstning. Destillation. Isens smältvärme.

FEMTE KLASSEN.

Kristendom 2 t. Läsning av femte huvudstycket samt repetition av fjärde och femte huvudstyckena i tros- och sedeläran i anslutning till bibel och katekes. Stave, Jesu liv och Nya testamentets böcker. Översikt av Nya testamentets skrifter. Följande psalmer utantill: 52, 55, 68, 86, 89, 105, 154, 425. *Ahlberg*.

Modersmålet 3 t. Läsning i förening med muntliga referat av Mjöbergs läsebok fr. o. m. Strindberg. Fritiofs saga fullständigt. Behövlige litteraturhistoriska notiser. Framsägning av inlärdas dikter. Översikt av form- och satsläran. Rättskrivnings- och interpunktionsprov. Dispositionsövningar. Föredrag. 12 skriftliga uppsatser, varav 7 på lärorummet. *Engman.*

Ämnen för uppsatserna:

Höstterminen. En eldsvåda. Ett biografbesök. En regnvädersdag under sommarlovet. Australkontinentens fysiska geografi. En slant berättar sin historia. En vacker höstdag. Drag ur något djurs liv (egen iakttagelse). Amazonfloden och dess flodområde. En skolfest. Ett tal. En promenad genom Örnsköldsvik. Mitt rum. Hur jag tillbragte skridskolovet. Fritiof spelar schack (efter Fritiofs saga). Självvalt ämne. *Vårterminen.* En julbjudning. Min jullektyr. I livsfara (ur dikten el. verkligheten). Fritiof hos Angantyr (efter Fritiofs saga). Människans plikter mot djuren. Huru jag använde de tio kronor, som jag fick att roa mig på. Redogör för innehållet i någon av Jesu liknelser. Balderhälet (efter Fritiofs saga). Huru jag tillbringar mina söndagar. Redogör för innehållet i någon nyligen läst berättelse. En skolhistoria. Vart jag helst skulle vilja göra en resa. Om induktionsströmmar.

Tyska 4 t. Rodhes läsebok 75 sidor. Formläran repeterad. Det viktigaste av syntaxen. Tillämpningsövningar, hör- och talövningar. Muntlig översättning ur Bokelund-Rodhes och Hjort-Heumanns översättningsövningar. 12 skriftliga arbeten, därav 7 på lärorummet. *Thorvall, Ström.*

Engelska 5 t. Elfstrands elementarbok avslutad. Jespersen-Rodhes läsebok 45 sidor. Formläran efter Elfstrand, syntax i anslutning till texten och delvis efter Elfstrand. Muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. Talövningar med ledning av texten. *Perman.*

Franska 2 t. Hultenberg, Premier livre. I:sta delen. Behövlige delar av formläran efter Ling. *Gazelius.*

Historia 3 t. Fäderneslandets historia från 1809 till närvarande tid jämte delar av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. Repetition av forntidens och medeltidens svenska historia. Allmänna historien från år 1648 till närvarande tid. Läsning av Estlanders och Löws läseböcker. *Ahlberg.*

Geografi 2 t. Amerikas och Australiens politiska och fysiska geografi läst och repeterad, repetition av Skandinaviska halvön. Geografisk läsning. *Seth.*

Matematik 4 t. Ekvationer av första graden jämte problem t. ex. rörande ränta, handelsrabatt och diskont; bolags- och blandningsuppgifter; uppgifter på likformig rörelse. Algebraiska reduktioner. Cirkeln, likytiga figurer, regelbundna månghörningar; geometriska övningssatser; planimetriska räkneexempel. *Envall.*

Biologi 2 t. Sveriges viktigaste växtfamiljer; de förnämsta utländska kulturväxterna; kryptogamer; växtbestämning; insamling av 40 växter under sommaren; repetition av djuren; dissektion av hare; exkursioner. *v. Ekensteen.*

Fysik 1 t. De enklaste magnetiska och elektriska företeelserna. *Envall.*

Kemi 2 1/2 t. Det viktigaste av den oorganiska kemien. Jordytans beskaffenhet och dess förändringar. En geologisk exkursion. En timme varannan vecka frivilliga laborationer. *Envall.*

Försök vid laborationsövningar:

Kristallisation, framställning av baser, syror och salter, elektrolys.

SJÄTTE KLASSEN.

Kristendom 2 t. Bilder ur kyrkans historia. Allmänna underrättelser ur religionshistorien. Bibelläsning: Apostlagärningarna. Psalmer: 53, 69, 75: 1, 4, 20, 106, 118, 147, 149, 394: 1, 2. *Ahlberg.*

Modersmålet 3 t. Mjöberg's läsebok avslutad. Svenska bilder av Snoilsky. Litteraturhistorisk översikt efter Mjöberg. Diktkonstens huvudarter. Verslärans grunddrag. Muntliga referat. Föredrag. Välläsnings-, interpunktions- och dispositionsövningar. Repetition av form- och satsläran. Övning i uppsättande av praktiska skrivelser. Elva skriftliga uppsatser, varav sex på lärummet. *Gavelius.*

Ämnen för uppsatserna:

Höstterminen. I skolan. Norrland - vårt framtidsland, A. M. Lenngren: Den glada festen. Brev till honom angående mina framtidsplaner. Konungamakten enligt vår nu gällande regeringsform. Redogör för de biologiska försök, som gjorts, och de resultat, som vunnits därvid. Geijers hembygd och ungdom, som han skildrar dem i sina "Minnen". Självalt ämne ur den nordiska mytologien. Nyttan av kroppsövningar. Sveriges böskapsskötsel. Götiska förbundet. Vad jag skulle göra för andra, om jag vore rik. Vad vet du om arbetarrörelsen? Matsmältningen. Emigrationen och dess orsaker. Önskemål angående lärjungebiblioteket. *Themmet.* Flygmaskinen i krigets och fredens värv. Är det fördelaktigt för bonden eller fiskaren att hyra ut åt sommargäster? Vad hösten giver och tager. Brev till en vän med förslag till en fotvandring och plan för densamma. *Vårterminen. I skolan.* Vid vilka tillfällen har Sverige varit i största fara? Vårt skolorum ur utrymnessynpunkt. Anfällsvapen och skyddsmedel, som under världskriget för första gången i större utsträckning kommit till användning. Våra svenska skogsträd. Våra skogsbär. Redogör för någon av Runebergs dikter. Gustav Vasas arbete för näringarnas höjande. Förändringar inom växt- och djurvärlden vid vinterns annalkande. En dag ur en fiskares liv. Hur vi förlorade Finland. Hur bör en förseelse i skolan bestraffas? Hur jag skulle inreda mitt eget hem, om jag hade ett. *I hemmet.* En dag under skolresan (dagboksanteckning). Plan för en skolresa. Bon och bobyggnad hos svenska fåglar. Vilka delar av växter kunna tjäna människan till föda? Brev till en obe kant med förfrågningar om kompetensfördringar för inträde å en viss bana.

Tyska 3 t. Eine Nacht im Jägerhause mit anderen Geschichten, delvis kursivt. Några viktigare kapitel ur Tiselius, Deutsche Umgangssprache. Tillämpningsövningar, delvis i anslutning till Hjorth-Heumann. Tyska skrivövningar och brev. Läsning å lärorummet av tysk handstil. Muntlig reproduktion av text, uppläst av läraren. Grammatiken repeterad, med tillämpning. Elva skrivingar, varav sex på lärorummet. *Gavelius.*

Engelska 4 t. Jespersen-Rodhes läsebok omkring 75 sidor, något kursivt. Formläran repeterad, det viktigaste av syntaxen; talövningar och andra tillämpningsövningar. Femton skrivingar, varav sex på lärorummet.

ht. *Thorvall*, vt. *Thorvall* och *Ström*.

Franska 2 t. Hultenberg, Premier livre, 2:a delen, omkring 55 sidor. Det viktigaste av formläran enligt Lings språklära. *Perman.*

Historia 4 t. Huvuddragen av Sveriges statsförvaltning och förvaltning efter Höjer. Fänerslandets historia tiden 1521-1809 efter Grimberg och Höjer. Allmän historia, repetition av nyare tiden med särskild vikt lagd på tiden efter 1815. *Gavelius.*

Geografi 2 t. Översikt över den allmänna geografin; de viktigaste kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi repeterad. *Ahlberg.*

Matematik 5 t. Aritmetiska uppgifter, särskilt från affärslivet; ekvationssystem av första graden jämte problem; irrationella tal; kvadratrötter; bokföring. Repetition av föregående kurser i geometri; det viktigaste av likformig avbildning; geometriska övningssatser samt planimetriska och stereometriska räkneexempel; uppritning av diagram. *Jönvall.*

Biologi 2 1/2 t. En del växtundersökningar; huvuddragen av läran om växternas livsföreteelser, inre byggnad och levnadsförhållanden; människokroppen och i sammanhang därmed det allmännaste av hälsoläran; de rusgivande ämnena samt tobakens natur och verkningar; exkursioner; dissektioner och laborationer under såväl ordinarie som frivilliga lektioner; i timme frivilliga dissektioner och fy-siologiska experiment varannan vecka. *v. Ekensteen.*

Fysik 2 t. Mekanik och utvidgning av föregående kurs i värmelära; de enklaste ljus- och ljudfenomenen; det allmänaste om solsystemet och himlakropparna i övrigt.

Envall

Kemi 1 t. Repetition av föregående kurs; några av den organiska kemiens viktigaste ämnesgrupper; torrdestillation och förbränning; om åkerjorden och dess gödsling.

Envall.

9. Välskrivning.

Klass 1, 2 t., har övats i bokstavsbildningar, grupperingar och sammanbindningar. Skrivkurs I—II.

Klass 2 A, 2 t., har övat stor stil och mindre stil. Skrivkurs III, IV, V.

Klass 2 B, 2 t., lika med klass 2 A.

Klass 3, 1 t., har övat mindre stil. IV, V, VI, VII, samt avskrivningsövningar efter läsebok. Vid undervisningen ha Filip Holmqvists skrivkurser och skrivböcker använts.

10. Teckning.

Klass 1, 1 t. Frihandsteckning: teckning efter företeckning på svarta tavlan samt efter enkla fristående modeller, färgläggning med kritpennor, minnesteckning.

Klass 2 A, 1 t. Teckning efter enkla industriella föremål, färgläggning med kritpennor och de mera försigkomna även med akvarellfärger, minnesteckning

Klass 2 B, 1 t. Lika med klass 2 A.

Klass 3, 2 t. Teckning efter konstindustriella föremål med uppställningar av vaser, frukter, fåglar. Pressade växter m. m. Färgläggning med akvarellfärger. Något teckning och skuggning efter klots.

Klass 4 A, 2 t. Perspektivisk teckning och skuggning efter klots. Teckning och färgläggning efter konstindustriella föremål. Mönsterkomposition m. m. Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning, ytmönster, plana geometriska konstruktioner.

Klass 4 B, 2 t. Lika med klass 4 A.

Klass 5, 2 t. Linearritning, fortsättning av föregående kurs. Projektionsläran, liniers och ytors verkliga form och storlek; vinkeluppgifter; ytors utbredningar; cylinderns och sferens skärningar m. m.

Klass 6, 2 t. Perspektivisk teckning och färgläggning efter konstindustriella föremål i svårare uppställningar, stoppade fåglar m. m. Linearritning: runda kroppars skärningar och utbredningar. Skruvlinien, runda kroppars skärningar med varandra. Krokiteckning.

FRIVILLIG TECKNING.

2 t. Övningar för de olika klasserna i likhet med de obligatoriska timmarna. Antalet deltagare i de frivilliga övningsstimmarna har under vårterminen varit 20.

Elisabeth Degerman.

11. Sång och instrumentalmusik.

Lärjungarna ha varit indelade i 4 sångavdelningar, bestående av kl. 1, 2, 3—4, 5—6. Kl. 1 och 2 ha vardera haft 1 timme ensam och 1 t. gemensam, kl. 3—4 och 5—6 1 t. var för sig och 1 t. gemensam, då unison sång och körsång övats.

Undervisningen i klasserna 1—2 har omfattat läran om tonbildning med därtill lämpliga övningar samt tonträffningar efter formelmetoden. De musikaliska tecknen, såsom notsystem, klav, notnamn, skala, tonsteg, kromatiska tecken och de vanligaste taktarterna samt någon övning i att skriva skalor. I denna avdelning har övats enstämmig sång och koralsång.

I klasserna 3—4 har övats tonträffning i olika tonarter efter formelmetoden och som lärobok har använts Anna Bergströms Sångkurs för skolan. Skrivning av alla dur- och mollskalor samt repetition av de till musikaliskt bruk hörande tecknen.

I klasserna 5—6 har fortsatt tonträffning övats efter samma grunder som uti klasserna 3—4. Till de teoretiska övningarna ha lagts de första grunderna i ackordläran.

I klasserna 3—6 har förtredesvis övats unison sång, två- och trestämmig körsång samt koralsång.

Instrumentalmusik har övats 4 timmar i veckan. 10 lärjungar hava erhållit undervisning: 7 i piano-, 1 i orgel- och 1 i violinspelning samt 1 i harmonilära.

Emil Ånberg.

12. Gymnastik, lek och idrott.

Gymnastik.

I övningarna deltog höstterminen 161 och vårterminen 150 lärjungar, båda terminerna fördelade på fyra avdelningar.

Övningarna ha under höstterminen fortgått från den 27 augusti t. o. m. den 18 december och under vårterminen från den 18 januari och komma att sluta den 6 juni. Under hela läsåret har varje avdelning övats 4 timmar i veckan.

Svagrole har icke funnits.

Övningarna hava inverkat gott på såväl lärjungarnas kroppsutveckling som allmänna hälsotillstånd.

Lek och idrott.

Lekar ha anordnats och idrott övats såväl inom- som utomhus på åt gymnastikövningarna anslagen tid. Ett lekvarv har ingått i dagövningen varannan dag.

Under tiden 17 februari—8 mars ha gymnastiköningarna ersatts med utflykter på skidor eller sparkstötting, backlöpning samt kälk- och skridskoåkning.

Förberedande simövningar (torrsimning) har ingått i dagövningarna för avd. I och II.

Till skolgården hörande skidbacke och fotbollsplan hava flitigt använts såväl under raster som på frilid.

C. I. Cederwall.

13. Slöjd.

Undervisningen i *slöjd* har omfattat huvudsakligen träslöjd och har meddelats på 2 avdelningar med 2 timmar i veckan för varje. Höstterminen deltog 26 och innevarande termin deltaga 24 elever, alla gossar. I metodiskt hänseende har Nääs' modellserie i huvudsak blivit följd. Mera försigkomna elever ha förfärdigat skidor, bokhyllor, piedestaler och lavoarer. Några elever ha undervisats i bokbinderi.

Av statsmedel uppbäres ett anslag av 500 kr. och av kommunen 200 kr. Eleverna erlägga ej avgift. Kostnaden för lokal med ljus och bränsle, förbrukningsmateriel m. m. belöper sig till kr. 369:65. Slöjdläroarens arvode är 360 kr.

Kvinnligt handarbete.

- Klass 1.* (ht. 20, vt. 19 flickor.) Rät- och avigstickning: babyskor eller vantar. Sömnad: förkläde. Brickduk eller liten duk.
- Klass 2 A. och B* (ht. 19, vt. 20 flickor.) Stickning med 5 stickor: små strumpor eller vidstickning av fötter. Sömnad: liten kolt eller stor blus. Krage med korsöm. Fällning och märkning.
- Klass 3.* (ht. 14, vt. 15 flickor.) Sömnad av linne eller kalsonger. Fällning och märkning. Sockerpåse. Syetui.
- Klass 4 A. och B.* (ht. 20, vt. 18 flickor.) Lappning av trasiga plapp. Stoppning. Knapphålssöm Kamkofta. Sockerpåse. Dukar.
- Klass 5.* (7 flickor) Köksförkläde. Snibb. Maskstoppning. Lärfitsstopp. Dukar med hålsöm och flätning. Knyppling.
- Klass 6.* (ht. 15, vt. 6 flickor. Julklappsarbeten i venetianskt broderi, tyllsöm, vitbroderi. Babyskjorta. Köksförkläde. Snibb. Äkta maskstopp. Klänning eller blus. Väska i spetssöm.
- Elma Hedberg.*

14. Av föregående sommars uppgifter för självstudier har särskild läsning av svensk litteratur omfattats med intresse.

Förslag till feriearbeten under instundande sommar lämnas i tillägg till årsredogörelsen.

15. Konfirmationsundervisning meddelades under sommaren 1918 av kyrkoherde P. Palmquist åt 22 lärjungar. Även instundande sommar kommer kyrkoherde Palmquist meddela nämnda undervisning.

.....

B. Lärarna.

16. Tjänsteåligganden under höstterminen.

- Rektor *O. A. Perman*, F. K.: kristendom i 1 och 2 (6 t.), engelska i 4 B och 5 (10 t.), franska i 6 (2 t.) = 18 t. Morgonbön varannan vecka.
- Adjunkt *G. A. Ahlberg*, F. och S. M. K.: kristendom i 4 - 6 (8 t.), historia i 3, 4 B och 5 (9 t.), geografi i 2 A, 3, 4 B och 6 (8 t.) = 25 t. Morgonbön varannan vecka. Klassföreståndare i 4 B.
- Adjunkt *E. G. Envall*, F. K.: geografi i 4 A (2 t.), matematik i 4 B (5 t.), 5 (4 t.), och 6 (5 t.), fysik i 4 A och B (4 t.), 5 (1 t.), och 6 (2 t.), kemi i 5 (2 t.) och 6 (1 t.) = 26 t. Laborationsövningar i fysik i 4 (1 t.) och i kemi i 5 (1 t.). Klassföreståndare i 5.
- Adjunkt *P. N. Gavelius*, F. M.: modersmålet i 6 (5 t.), tyska i 2 B (6 t.), 4 B (4 t.) och 6 (5 t.), franska i 5 (2 t.), historia i 4 A (5 t.) och i 6 (4 t.) = 25 t. Rättlat svenska skripta i 6 och tyska i 6 och 4 B. Klassföreståndare i 6.
- Första lärarinnan *Elisabet Seth*, h. s.: modersmålet i 1 (5 t.), tyska i 1 (6 t.), historia i 1 (2 t.) och 2 B (5 t.), geografi i 1, 2 B och 5 (6 t.) = 22 t. Klassföreståndare i 1.
- Ämneslärarinnan *Agda Friggell*, p. l. s.: kristendom i 2 B och 3 (6 t.), modersmålet och tyska i 3 (12 t.), matematik i 2 B (5 t.), biologi i 2 B (2 t.) = 25 t. Klassföreståndare i 3.

- Ämneslärarinnan *Elsa von Ekensteen*, p. h. s.: matematik i 1 (4 t.), 2 A och 4 A (10 t.), biologi i 1, 2 A, 3-6 (12 t.) = 26 t. Frivilliga laborationer i biologi i 6 höstterminen. Granskat herbarier. Klassföreståndare i 4 A.
- Extraläraren *Gustav Engman*, F. M. pr.: modersmålet i 2 A (5 t.), 4 B (4 t.) och 5 (5 t.), tyska 2 A (6 t.), historia i 2 A (3 t.), matematik i 5 (5 t.) = 26 t. Rättat svenska skripta i 5 och 4 B. Klassföreståndare i 2 A.
- Extraläraren *Ake Thorvall*, F. M. pr.: modersmålet i 2 B (5 t.) och 4 A (4 t.), tyska i 4 A och 5 (8 t.), engelska i 4 A (5 t.) och 6 (4 t.) = 26 t. Rättat svenska skrip-ta i 4 A, tyska i 5 och 4 A samt engelska i 6. Klassföreståndare i 2 B.
- Teckningslärarinnan *Elisabeth Degerman*: teckning 15 t., välskrivning 7 t. = 22 t.
- Gymnastikläraren, fanjunkare *C. L. Cederwall*: gymnastik 16 t.
- Musikläraren, direktör *Emil Ånberg*: musikens teori och sång 6 t., instrumentalmusik 4 t. = 10 t.
- Lärarinnan i kvinnligt handarbete *Elma Hedberg*: 14 t.
- F. skolläraren *N. J. Boman*: träslöjd 4 t.

Skolans läkare, lasarettsläkaren *Erik Lind* har haft mottagning i skolan varje torsdag kl. 9,40—10,40 f. m.

Under vårterminen tjänstgjorde som extralärare från den 1-8 april rektor Perman, adj. Gavelius och extraläraren Engman samt från den 9 april fil. kand. Erik Ström i st. f. fil. mag. Åke Thorvall, som entledigades på grund av sjukdom. Antalet undervisnings-timmar i kvinnligt handarbete nedsattes under vårterminen till 12 från 14 föreg. termin.

17. Tjänstledighet.

Fröken *Agda Frigell* 22 aug.—7 sept., doktor *Erik Lind* 22 sept.—3 nov. båda för enskilda angelägenheter, gymnastikläraren *C. L. Cederwall* 17 febr.—8 mars för militär kommendering och musikläraren *E. Ånberg* 26 april—14 maj för sjukdom.

18. Vikarier och extralärare.

Vikarier: fil. stud. *Svea Strandberg* för fröken *Frigell* 22 aug.—7 sept., t. f. lasarettsläkaren *M. B. Ekelund* för doktor *Lind* 27 sept.—3 nov., skolläraren *Karl Hellman* och fröken *Signe Öberg* gemensamt för gymnastikläraren *Cederwall* 17 febr.—8 mars, fröken *Elisabeth Degerman* för musikläraren *Ånberg* 26 april—14 maj. Extralärare: under höstterminen fil. mag. *Gustav Engman* och *Åke Thorvall*, under vårterminen fil. mag. *G. Engman* hela terminen, *Åke Thorvall* till 1 april, rektor *Perman*, adj. *Gavelius* och mag. *Engman* gemensamt 1—8 april och från 9 april fil. kand. *B. E. Ström*.

19. Ingen förändring inom den ordinarie lärarepersonalen har ägt rum, sedan förra årsberättelsen utgavs.

20. Ingen ordinarie lärareplats var ledig 1 maj detta år.

C. Lärjungarna.

22.

Lärjungarnas antal.

Höstterminen					Vårterminen				
Klasser och avdeln.	Närvarande lärjungar			Frånvarande lärjungar	Klasser och avdeln.	Närvarande lärjungar			Frånvarande lärjungar
	Gossar	Flickor	Summa närv. lärj.			Gossar	Flickor	Summa närv. lärj.	
1	18	20	38	1 fl.	1	17	21	38	
2 A	10	10	20	1 fl.	2 A	8	11	19	1 fl.
2 B	11	9	20		2 B	11	9	20	
3	19	15	34		3	19	15	34	
4 A	11	10	21		4 A	11	11	22	
4 B	10	12	22		4 B	9	12	21	
5	9	9	18	1 g.	5	10	8	18	
6	9	17	26		6	9	15	24	1 fl.
Summa	97	102	199	1 g. 2 fl.	Summa	94	102	196	2 fl.

25. Inskrivna vid läroverket kalenderåret 1918.

Närmast före inskrivningen åtnjuten undervisning	Inskrivna i									
	Klass 1		Klass 2		Klass 3		Klass 5		Summa	
	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor
Folkskola	16	18							16	18
Folkskola och förber. kurs	2		1						5	
Ännat allm. läroverk							1*		1	
Enskilt läroverk					1				1	
Endast underv. i hemmet			2	1		1			2	2
Summa	18	18	5	1	1	1	1		23	20

*Från kl. 5.

27 a. Antal i teckning, musik och gymnastik deltagande lärjungar höstterminen 1918.

Klasser	Antal närvarande lärjungar	Teckning			Musik		Gymnastik
		Antal lärjungar som deltagit i			Lärjungar som undervisats i		Antal lärjungar som deltagit i gymnastik
		obligatorisk	frivillig o. där-jämte obligato-risk	endast frivillig	musikens teori och sång	instrumental-musik	
1	18 g. 20 fl.	18 g. 29 fl.	1 g. 2 fl.	18 g. 20 fl.		17 g. 17 fl.	
2	21 „ 19 „	21 „ 19 „	4 „ 2 fl.	18 „ 16 „	1 g. 2 fl.	23 „ 14 „	
3	19 „ 15 „	19 „ 15 „	2 „ —	16 „ 11 „		16 „ 11 „	
4	21 „ 22 „	21 „ 22 „	1 „ —	2 „ 18 „	1 „	15 „ 17 „	
5	9 „ 9 „	5 „ —	2 „ —	2 „ 4 „		7 „ 8 „	
6	9 „ 17 „	3 „ 4 „	— „	— „ 11 „	2 „ 5 „	7 „ 11 „	
Summa	97 „ 102 „	87 „ 80 „	10 „ 4 „	16 „ 80 „	4 „ 7 „	83 „ 78 „	

Från undervisningen i teckning har följande antal lärjungar, som åtnjutit friv. undervisning i franska, varit befriat:

i kl. 5	4 g. 9 fl.
i kl. 6	6 g. 13 fl.

27 b. Antal i frivillig undervisning i läsåmnen deltagande lärjungar.

Klasser	Höstterminen 1918				Vårterminen 1919			
	Frivillig franska	Friv. laborationsövningar i			Frivillig franska	Friv. laborationsövningar i		
		fysik	kemi	biologi		fysik	kemi	biologi
4		16 g. 5 fl.				16 g.		
5	17 g. 9 fl.		17 g. 4 fl.		5 g. 18 fl.		8 g. 4 fl.	
6	6 „ 13 „		9 g. 17 fl.		6 „ 10 „			

Anm. Ingen flicka har åtnjutit befrielse från undervisningen i något läroämne.

Från undervisningen i handarbete har befrielse åtnjutits av följande antal flickor: under hela läsåret 4 i kl. 6. 1 i kl. 5 och 2 i kl. 4; under höstterminen enbart 1 i kl. 3 och under vårterminen 2 i kl. 6.

29.

Tid för hemarbetet.

	Kl. 1		Kl. 2		Kl. 3		Kl. 4		Kl. 5		Kl. 6									
	G.	Fl.	G.	Fl.	G.	Fl.	G.	Fl.	G.	Fl.	G.	Fl.								
	t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.t.	m.							
Antal ämnen med hemläxor till måndag	—	—	—	—	—	—	2		2		2									
Övriga dagar	2	3	2	3	2	4	3	4	3	4	3	4								
Överläsningstid pr vecka	8	8	20	6	40	7	20	9	10	9	35	10	11	10	10	25	14	14	30	17
Tid för utarbetandet i hemmet av ett skriftligt arbete i modersmålet... tyska									3	50	4	20	4	3	50	4		4	40	
engelska									3	25	3	45	3	30	3	15	3	35	3	50
																	3	15	3	10

35. Lärjungar, som avgått efter godkänd realskolexamen vårterminen 1918:

Enlund, Gunnar S.	till skogsskötsel.
Löfgren, Sven J.	„ teknisk skola.
Molander, P. David E.	„ bokhandel.
Nordell, Nils O.	„ skogsskötsel.
Thorén, Hans F.	„ obestämt yrke.
Åslund, P. Sven.	„ Upsala ensk. läroverk.
Byström, G. Maria (Mia)	„ högre läroverk, Stockholm.
Lundgren, Alva K.	„ praktisk fortsättningskurs.
Lundström, Maria (Marit) J.	„ bankverksamhet.
Skotte, Anna U.	„ praktisk fortsättningskurs.
Viking, Gertrud K.	„ järnvägstjänst.
Wängström, O. Margareta (Greta) E.	„ praktisk fortsättningskurs.

Efter avlagd realskolexamen höstterminen 1918:

Höglund, Dagny E.	till praktisk fortsättningskurs.
------------------------	----------------------------------

35. Lärjungar, som avgått utan att hava avlagt realskolexamen:

a) under vårterminen och därpå följande mellantermin:

Från kl. 5. Blahd, O. Gillis	till Umeå h. allm. läroverk.
„ „ „ Cederwall, C. J. Helge	„ tekniskt yrke.
„ „ „ Hedgren, Rolf H. E.	„ teknisk skola.
„ „ „ Höglund, Birger R.	„ Umeå h. allm. läroverk.
„ „ „ Kusoffsky, J. Harry	„ handel.
„ „ „ Nilsson, J. Sigurd	„ Umeå h. allm. läroverk.
„ „ „ Pohlmann, Hans-Olof F.	„ teknisk skola.
„ „ „ Sandström, Carl F.	„ „ „
„ „ „ Dahlberg, Elsa	till praktisk fortsättningskurs.
„ „ „ Krahé, Gertrud S.	„ El. läroverk för ll., Falun.

Från kl. 5.	Lindahl, A. Märta	„ samskolan, Saltsjöbaden.
„ „ „	Lysell, Margot V.	„ hemmet.
„ „ 4.	Jonsson J. Harald	„ handel
„ „ „	Olin, C. Elof	„ praktisk verksamhet.
„ „ 3.	Kellberg, Vera M.	„ hemmet.
„ „ 2.	Söderlind, J. Torsten G.	„ folkskola.
„ „ „	Svanström, J. Margreta E.	„ kommunal mellanskola.
„ „ „	Westman, Ninnie E.	„ hemmet.
„ „ 1.	Sundström, S. Ragna H.	„ för sjukdom.

b) under höstterminen och därpå följande mellantermin:

Från kl. 5.	Andersson, Sixten	till praktisk verksamhet.
„ „ „	Pohlmann, Gunvor M.	„ h. läroverk, Stockholm.
„ „ 4.	Öhrström, Hakon T.	„ Skövde h. allm. läroverk.
„ „ 2.	Byström, E. Alfred	„ Hampnäs folkhögskola.
„ „ „	Öquist, Einar O.	för sjukdom.
„ „ 1.	Öberg, Erik A.	genom döden.
„ „ „	Öquist, Dagmar M.	för sjukdom.

De härjande farsoterna hava under läsåret krävt tvenne offer bland skolans lärjungar. Erik Öberg i kl. 1, som avled den 12 december, hade tillhört läroverket endast en kort tid men redan hunnit göra sig omtyckt som en flilig och sanvetsgrann gosse. Gurli Åslund i kl. 4 A avled helt hastigt den 18 mars. Anspråklös och glad som hon var, lever hon bland kamrater och lärare i mycket gott minne.

56. Under 1918 hava lill lärjungarna utdelats, såsom

stipendier	Kr. 141:—
premier och understöd	„ 530:—
Summa Kronor	471:—

57.

Terminsavgifter.

	Höstterminen 1918	Vårterminen 1919
<i>Avgifter till läroverkets kassar:</i>		
Antalet lärjungar befriade från avgift till:		
biblioteks- och materielkassan (enbart)	60	62
byggnadsfonden (enbart)	19	19
båda ovannämnda kassar	120	115
antalet lärjungar som icke befriats från någondera avgiften	199	196
Summa närvarande lärjungar	199	196
<i>Avgifter till kommunen:</i>		
hel avgift har erlagts av	120	115
halv „ „ „ „	41	43
ingen „ „ „ „	38	38
Summa närvarande lärjungar	199	196
Avgiften har utgått med följande belopp:		
till ljus- och vedkassan	15	15
„ biblioteks- och materielkassan	5	5
„ byggnadsfonden	5	5
„ kommunen: hel avgift	20	20

D. Ur skollivet.

38. Gustav-Adolfsdagen samlades ungdomen i bönsalen kl. 1,50, varvid tal av rektor, sång och uppläsning förekommo. 200-årsminnet av Carl XII:s död firades den 30 nov. kl. 1,50 med tal av adj. Gavelius och sång av ungdomen.

“Gryning“, lokalavdelning av S. S. U. H., har under året ej haft några sammankomster. Däremot har en antinikolinförening, som bildats bland ungdomen, varit särdeles verksam. Den räknar omkring 70 medlemmar, har haft flera sammankomster och anordnat en fest, varav behållningen till största delen lämnats till behövande inom staden. Örnsköldsviks samskolas idrottsförening har visat stort intresse för idrotten. Under vintern och våren hava fävlingshållits. Medlemsantalet är 40. I skolträdgården, som blivit betydligt utvidgad, hava 25 elever haft egna land att sköta och därvid ådagalagt livligt intresse.

E. Boksamlingar och undervisningsmateriel.

39 *Läroverkets bibliotek* med referensbibliotek. Vid läsarets början funnos omkring 1,310 verk och 1,650 band. Under året hava tillkommit genom gåvor ett tjugotal och genom inköp omkring 50 arbeten.

Bland verk, som under året tillkommit, må nämnas: från myndigheter och föreningar: Sv. författningssamling, Statens allm. läroverk läsåret 1916—1917, Lärareutbildningen 1916—1917, Juristföreningens årsskrift 1918 5 ex., Språk och stil, Ny tidning för idrott, Nordiskt idrottsliv, Tidning för gymnastik, Fysisk fostran; från förläggare och författare åtskilliga läro- och läseböcker. Genom inköp: Nordisk familjebok, forts., Nordensvan, Allmän konsthistoria, Grönbech: Vor Folkeælt i oldtiden, Steffen, Fornsvensk litteratur, Gustaf Dalman, Orter och vägar i Jesu liv.

Läroverksbiblioteket räknade vid årets början omkring 600 verk. Ett 40-tal har under året tillkommit. Boklånens antal uppgår till 2,545 och låntagares antal till 175. Biblioteket har föreståtts av adj. Gavelius och varit öppet 2 gånger i veckan.

Undervisningsmaterielen har tillökats med ett herbarium, skänkt av jägmästaren Efraim Wrellind och för vilket jag till honom ber att få framföra skolans hjärtliga tacksamhet.

F. Läroverksbyggnader och inredningsmateriel.

40. Frågan om tillbyggnad av läroverksbyggnaden är fortfarande svävande men fordrar snart sin lösning. Utrymmet medger nu delning endast av två klasser, men snart torde det bli nödvändigt att dela ytterligare en klass. Några smärre underhållsarbeten hava under året utförts. Inredningsmaterielen har tillökats med ett bokskåp m. m.

G. Ekonomiska förhållanden.

41. Nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1918.

Kassans rubrik	D e b e t				K r e d i t			
	Behållning vid årets början	Summa inkomster	Skuld vid årets slut	Summa	Skuld vid årets början	Summa utgifter	Behållning vid årets slut	Summa
Byggnadsfonden	12,123 92	2,225 76		14,349 68		102 63	14,247 05	14,349 68
Ljus- och vedkassan	895 57	6,097 59		6,992 96		6,770 32	222 64	6,992 96
Bibl. o. materielkassan	1,298 09	1,856 34		3,154 43		2,414 48	739 95	3,154 43
Premie- o. fattigkassan	79 21	512 29		591 50		328 75	252 75	591 50
Summa	14,396 79	10,691 78		25,088 57		9,626 18	15,462 39	25,088 57

42. Summariska uppgifter och belopp, som 1918 utgått till underhåll och tillökning av:

läroverksbiblioteket	kr. 550:—
lärjungebiblioteket.....	,, 237:—
den övriga undervisningsmaterielen	,, 227:—
inredningsmaterielen.....	,, 239:—

H. Examina och terminsavslutning m. m.

43. Muntlig prövning i realskolexamen förrättades den 31 maj och 1 juni 1918 i närvaro av samskolans styrelse och av stadsfulmäktige utsedda vittnen, konsul H. Öhngren, kronofogde R. Westman, veterinären P. Dillner, doktor Erik Lind och häradshövding G. A. Skotte. 12 av skolans lärjungar (se mom. 35) och 2 privatister, Erik Richard Marcussen och John Vincent Sundberg blevo därvid godkända. Under höstterminen avlades godkänd realskolexamen av skolans lärjunge Dagny Höglund i närvaro av skolans styrelse och doktor Erik Lind.

Till undergående av realskolexamen innevarande vårtermin hava anmält sig 24 egna lärjungar och 9 privatister. I de skriftliga prövningarna hava de alla blivit godkända utom en privatist. Den muntliga prövningen är utsatt att taga sin början den 30 maj

Fyllnadsprövning anställdes den 8, 10 och 17 juni 1918 med Ruth Ingeborg Jonsson och Ketty Linnea Larsson i matematik, geografi och franska.

44. Innevarande läsårs avslutning kommer att försiggå onsdagen den 11 juni med förhör i läsåmnena kl. 10—12,30, varefter flyttningar, premier och stipendier kungöras samt ungdomen hemförlovas. Tisdagen den 10 juni anställes uppvisning i sång och musik kl. 1 och i gymnastik kl. 5 e. m.

45. Till övervarande av den förestående årsavslutningen får jag vördsamt inbjuda skolans styrelse, föräldrar, målsmän och övriga intresserade.

46. Nästa läsår börjar måndagen den 25 augusti med allmänt upprop kl. 2 e. m., då alla lärjungar böra vara tillstädes.

Inträdessökande skola anmäla sig hos rektor senast den 21 augusti kl. 11, försedda med de betyg, som omnämnas i Bil. B. Flyttningssökande till högre klass skola anmäla sig samma dag kl. 12. Prövningarna försiggå den 22 och 23 augusti enligt schema, som uppsattes å anslagstavlan.

Hösterterminen kommer att avslutas den 20 december. Vårterminen 1920 är utsatt att börja den 15 januari och sluta den 9 juni.

Örnsköldsvik i maj 1919.

O. A. PERMAN.

Bil. A. **Förslag till frivilliga feriearbeten.**

TILL KLASS 5.

- Modersmålet:* Topelius, Fältskärns berättelser (7,50), Heidenstam, Karolinerna (1.50 pr del). Rydberg. Fribytaren på Östersjön. Strindberg, Tre noveller (50 öre). Sylwan, J. L. Runeberg, (Verdandis småskrifter).
- Historia:* Estlander, Allm. historien i berättelser. Medeltiden (5,75). Grimberg, Svenska folkets underbara öden (25 öre pr häfte).
- Geografi:* Fagerlund och Falk, Geografisk läsning, del I (5,65), Sven Hedin, Från pol till pol (2,75).
- Biologi:* Uppfödning av fjärilslarver med iakttagande och anteckning av de förändringar de undergår vid förvandlingen.

TILL KLASS 6.

- Modersmålet:* Rydberg, Vapensmeden, Singoalla, Dikter och Romerska sägner (skoluppl. utg. av E. Hildebrand). Runeberg, Kung Fjalar m. fl. Bååth, Fornordiska sagor. Skriv innehållsredogörelser för lästa arbeten! Ett antal uppsatser ur någon läsebok, exempelvis Läsebok för folkskolan, avd. 2 parallellupplagan (kr. 1,75) st. 85, 84, 87, 89, 93, 94, 96, 98, 99, 101—104, 115, 121, 122, 124, 153, 155, 165 m. fl.
- Historia:* Estlanders läsebok, Nya tidens historia. Grimberg och Uddgren, Svenska hjältebragder.
- Geografi:* Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok II, III à 3,40. Svensén, Geografiska erövringar (2 kr.). Nathorst, Polarforskningen (Heimdals folkskrifter 25 öre). Wiman, Bergens uppkomst (Verdandis småsk. 25 öre).
- Biologi:* Insamla frukter och frön med olika spridningsanordningar och inlägg var sort för sig i t. ex. en tändsticksask, försedd med etikett, upptagande växtens namn! Om Sveriges skogar (Heimdals folkskr. n:r 75).

Bil. B. **För inträde i läroverkets första klass fordras:**

a) förmåga att tydligt och säkert läsa innantill och att med egna ord redogöra för innehållet av en uppläst enkel berättelse:

b) någon färdighet i välskrivning;

c) någon färdighet i rättskrivning;

d) kännedom om viktigare berättelser ur gamla och nya testamentets bibliska historia; några psalmverser

e) färdighet i användande av de fyra räknesätten med hela tal, högst fyrsiffriga, dock att icke må fordras användning av mer än tvåsiffriga multiplikatorer och divisorer; någon kännedom om sorter och någon övning i huvudräkning;

f) kännedom om Skandinaviska halvöns gränser, om det allmänaste av dess höjdförhållanden och om Sveriges huvuddelar; närmare kännedom antingen om Götaland eller om Svealand och Norrland; förmåga att på kartan utvisa det genomgångna.

Rörande inträdessökandes *ålder* är stadgat: 1. Ej må i allmänt läroverk som lärjunge intagas under höstterminen annan än den, som, då inträde sökes, redan uppnått eller före kalenderårets utgång uppnår nio års ålder, ej heller under vårterminen annan än den, som före utgången av närmast föregående kalenderår, uppnått nämnda ålder. 2. Ej må någon, som före det kalenderår, då inträde sökes, fyllt 12 år, intagas i första klassen, och iakttagas beträffande intagning i övriga klasser, att den med ledning av detta stadgande för varje klass beräknade åldern ej må vara överskriden. Undantag från denna senare bestämmelse kan dock beviljas.

Inträdessökande skall förete dels *intyg av vederbörande prästerskap*, innehållande uppgift om föräldrar, födelseort, ålder och, där så ske kan, uppförande samt anteckning därom att han haft naturliga eller vaccinkoppor, dels ock *intyg av läkare*, att han icke lider av sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för skolarbete eller kan menligt inverka på medlärjungar. Skolans läkare är skyldig att på anmodan av rektor kostnadsfritt besiktiga obemedlade inträdessökande.

Inskrivningsavgift till ett belopp av 10 kr. erlägges av varje intagen lärjunge. Frikallad härifrån vare, efter rektors beprövande, inträdessökande, som styrker sig vara obemedlad, ävensom lärjunge, som förut varit vid annat allmänt läroverk inskriven.

Terminsavgifterna, som gå dels till skolans kassor, dels till kommunen, växla i storlek efter förmögenhetsförhållandena. Billigaste avgiften är i. n. 15 kr. och högsta 45 kr. En del av avgifterna betalas 6—8 veckor och den andra delen 8—12 veckor efter terminens början. Då befrielse från eller nedsättning i terminsavgifterna önskas, skall målsman eller lärjunge själv *inom två veckor efter terminens början* till rektor ingiva skriftlig ansökan, åtföljd av intyg från vederbörande prästerskap eller annan myndighet med uppgift angående föräldrarnas eller, om lärjunge har egna medel, hans ekonomiska ställning, angående barnens antal inom familjen samt innehållande myndighetens yttrande, huruvida lärjungen med hänsyn till nyssnämnda förhållanden, ävensom andra omständigheter, såsom levnadskostnader på platsen och bostad i eller utom läroverksstaden, må anses obemedlad eller mindre bemedd. Vill sökande åberopa andra handlingar, skola jämväl dessa bifogas ansökningen.

Bil. C. **Praktisk fortsättningskurs för kvinnlig ungdom.**

Denna kurs, som upprättades hösten 1917, har övervägande praktisk läggning. Den har till ändamål att bibringa ökade kunskaper och färdigheter, som äro av särskild vikt för kvinnliga lärjungar. Som elever mottagas ej blott flickor, som tagit realskolexamen eller genomgått 4 à 5 klasser vid samskolan utan även flickor, som åtnjutit motsvarande undervisning antingen vid andra skolor eller enskilt.

För de lärjungar, som begagnat sin bortvalsrätt i samskolans tre högsta klasser, beredes tillfälle till undervisning i tyska eller engelska ävensom matematik, för att de vid läsårets slut skola kunna komplettera sitt avgångsbetyg och erhålla samma kompetens som de lärjungar, som avlagt realskolexamen.

Höstterminen började den 9 sept. och slutade den 14 dec. 1918. Vårterminen började den 20 jan. och kommer att avslutas den 28 maj kl. 1/2 5 e. m.

Kursen har omfattat följande ämnen:

Huslig ekonomi, 2 dagar i veckan med 6 timmar om dagen, *sömnad och vävning* minst 9 veckotimmar, *hälsolära* och *samaritkurs* 1 à 2 veckotimmar, *samhällslära* 1 veckotimme, *modersmålet* (uppsatsskrivning, litteraturläsning och konsthistoria) 3 veckotimmar, *franska* 3 veckotimmar.

Valfrihet är medgiven.

Såsom lärare hava tjänstgjort: i huslig ekonomi fröken Erika Nordstrand, i sömnad och vävning fröken Elma Hedberg, i hälsolära fröken Elsa von Ekensteen, samaritkurs doktor Fridén, i modersmålet fröken Elisabet Seth, i samhällslära och franska rektor Perman.

Lärjungarnas antal var under höstterminen 4 och är under vårterminen 5.

I bidrag har kursen åtnjutit av staten 2,500 kr. och av staden 600 kr. Eleverna hava avlagt en terminsavgift av 60 eller 30 kr.

För nästa läsår har begärts ett statsanslag av 3,000 kr. Stadsfullmäktige hava redan beviljat ett anslag av 600 kr. för samma lid.

De flickor, som avlagt realskolexamen och genomgått kursen med godkända betyg, komma, efter vad det vill synas, att vinna kompetens för inträde vid skolköksseminarium. Det är även ifrågasatt att införa en kortare bokhållerikurs för de flickor, som så önska.

Då denna kurs ännu befinner sig på försökets stadium och dess fortsättning beror på den tillslutning den vinner, är det högeligen att önska, att flera flickor än hittills begagna sig av den nyttiga undervisning, som här beredes dem mot en jämförelsevis billig avgift.

Om det sökta statsbidraget beviljas, börjar kursen åter den 8 sept. 1919.

Bil. D.

ORDNING

vld

Årsavslutningen den 11 juni 1919.

Timme	Kl. 1	Kl. 2 A	Kl. 2 B	Kl. 3	Kl. 4 A	Kl. 4 B	Kl. 5
10,10-- 10,35	Geografi <i>Seth</i>	Kristendom <i>Perman</i>	Matematik <i>Sjöberg</i>	Historia <i>Ahlberg</i>	Tyska <i>Ström</i>	Tyska <i>Gavelius</i>	Biologi <i>v. Ekensteen</i>
10,45-- 11,10	Biologi <i>v. Ekensteen</i>	Historia <i>Engman</i>	Tyska <i>Gavelius</i>	Modersmål <i>Sjöberg</i>	Geografi <i>Envall</i>	Engelska <i>Perman</i>	Kristendom <i>Ahlberg</i>
11,20-- 11,45	Tyska <i>Seth</i>	Tyska <i>Engman</i>		Tyska <i>Sjöberg</i>	Historia <i>Gavelius</i>	Matematik <i>Envall</i>	Tyska <i>Ström</i>
12--12,25	Historia <i>Seth</i>	Modersmål <i>Engman</i>	Modersmål <i>Ström</i>		Matematik <i>v. Ekensteen</i>	Historia <i>Ahlberg</i>	Matematik <i>Envall</i>

Gemensam morgonbön kl. 10.

Avslutning i bönsalen kl. 12,30.

Den 10 juni uppvisning i sång och musik kl. 1 och i gymnastik kl. 5 e. m.

